

การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามในประเทศไทย: การศึกษาจากข่าวหนังสือพิมพ์ในปี พ.ศ. 2560 - 2564

รวิสุตา คำของ*, มาโนช หล่อตระกูล*

*ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอุบัติการณ์การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เหตุจูงใจ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกฆ่า

วิธีการศึกษา ศึกษาอุบัติการณ์การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม จากหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ โดยศึกษา 5 ปีย้อนหลังตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ และสถิติร้อยละ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi - square test)

ผลการศึกษา พบผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม 225 ราย และผู้ถูกฆ่า 296 ราย ส่วนใหญ่พบผู้ถูกฆ่าเพียงรายเดียว (ร้อยละ 80) ผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 92) อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี (ร้อยละ 28.9) และผู้ถูกฆ่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77) ช่วงอายุ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 23.3) มีความสัมพันธ์เป็นคู่รักหรืออดีตคู่รัก (ร้อยละ 58.1) แรงจูงใจในการกระทำคือ ปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก บุคคลในครอบครัว หรือระหว่างบุคคลอื่นๆ (ร้อยละ 76) วิธีที่ใช้ฆ่าผู้อื่นมากที่สุดคือใช้อาวุธปืน (ร้อยละ 69.6) และใช้อาวุธปืนยิงตัวตายตามมากที่สุด รองลงมาคือผูกคอตาย (ร้อยละ 64.4) การฆ่าตัวตายตามส่วนใหญ่เกิดหลังจากฆ่าผู้อื่นภายใน 1 ชั่วโมง (ร้อยละ 69.3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระยะเวลาฆ่าตัวตายภายใน 1 ชั่วโมงหลังฆ่าผู้อื่น พบปัจจัยที่มีความสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานที่กระทำเป็นสถานที่เดียวกัน (ร้อยละ 90.4) ($p < 0.001$) และใช้วิธีเดียวกันในการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม (ร้อยละ 79.5) ($p < 0.001$) นอกจากนี้ยังพบปัจจัยที่น่าสนใจ ได้แก่ มีการใช้เครื่องมือแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดก่อนกระทำร้อยละ 5.9 มีอาการทางจิตเวชตามที่ปรากฏในข่าวร้อยละ 4.8 ในผู้กระทำที่ช่วงอายุมากกว่า 60 ปี พบป่วยด้วยโรคทางกายเรื้อรังร้อยละ 55.5

สรุป ลักษณะของอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้กระทำ เหยื่อ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยสอดคล้องไปกับการวิจัยในหลายประเทศ รวมทั้งในประเทศไทยที่มีการศึกษาเมื่อ 20 ปีก่อน แต่มีปัจจัยบางอย่างที่แตกต่างกันเช่น ช่วงอายุ

คำสำคัญ การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม หนังสือพิมพ์ ประเทศไทย

Corresponding author: มาโนช หล่อตระกูล

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: manote.lot@mahidol.edu

วันรับ: 3 มกราคม 2566 วันแก้ไข: 31 มกราคม 2566 วันตอบรับ: 3 กุมภาพันธ์ 2566

Homicide-Suicide in Thailand: A Study of Newspaper Reports, 2017 - 2021

Rawisuda Karkhong*, Manote Lotrakul*

*Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

ABSTRACT

Objective: To investigate the incidence of homicide-suicide in Thailand, its characteristics and the relationships between perpetrators and victims

Methods: We conducted homicide-suicide reports from 3 major Thailand daily newspapers over a five-year period, from 2017 to 2021. Descriptive statistics were used to explore the frequency and percentage. Chi-square test was used to explore the association.

Results: A total of 225 homicide-suicides occurred, with 225 perpetrators and 296 victims (only one victim per case in 80% of cases). 92% of the perpetrators were male. They were aged between 41 and 50 years and 32% of them were employed. The victims were predominantly female (77%) and aged between 31 and 40 (23.3%). 58.1% of victims were related to their perpetrators by an intimate binding. In the majority of the events (76%), the motivation was a relationship problem (intimate partner, familial or extrafamilial). Perpetrators mainly used firearms in both homicides (69.6%) and suicides (64.4%). The majority of perpetrators committed suicide within one hour of the homicide (69.3%), During which time, the events occurred in the same location (90.4%, $p < 0.001$) and the same methods were employed (79.5%, $p < 0.001$). Cofactors of interest were alcohol or drug use (5.9%), psychiatric symptoms (4.8%), and caregiving situation (3%). 55% of perpetrators aged over 60 years had multiple medical illness.

Conclusion: The incidence of homicide-suicide events and the characteristics of perpetrators and victims are consistent with previous research in Thailand and other countries, except for few characteristics such as age-range.

Keywords: Homicide-suicide, newspaper, Thailand

Corresponding author: Manote Lotrakul

E-mail: manote.lot@mahidol.edu

Received 3 January 2023 Revised 31 January 2023 Accepted 3 February 2023

บทนำ

การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม (homicide - suicide) ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกต่อสังคมอย่างมาก เมื่อเทียบกับการฆาตกรรม หรือการฆ่าตัวตายเพียงอย่างเดียว ถึงแม้จะเกิดขึ้นน้อยก็ตาม¹ หลายการศึกษาพบว่า การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม มีลักษณะที่จำเพาะเจาะจงแตกต่างจากการฆาตกรรม หรือการฆ่าตัวตายอย่างเดียว^{2,3} การศึกษาการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามยังมีจำนวนน้อยในทวีปเอเชียและในประเทศไทย ส่วนใหญ่ของรายงานวิจัยจะเป็นประเทศในแถบตะวันตก⁴

จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายโดยใช้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ อิตาลี กานา^{1,4-9} พบว่าส่วนใหญ่ของผู้กระทำเป็นเพศชาย และผู้ถูกฆ่าเป็นเพศหญิง มีความสัมพันธ์เป็นคู่รักกัน (spousal or consortial) แรงจูงใจในการก่อเหตุเกิดจากความหึงหวง และใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นแล้วยิงตัวตายตาม ส่วนการศึกษาในประเทศไทยพบข้อมูลการวิจัยเพียงรายงานเดียวของ รัญลักษณ์ รุจิภักดิ์ ซึ่งศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2522 - 2542 โดยมีผลการศึกษาล้าสมัยคลั่งกัน¹⁰

เนื่องจากประเทศไทยไม่มีการเก็บข้อมูลทางสถิติที่ชัดเจน และมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามล่าสุดตั้งแต่เมื่อ 20 ปีก่อน งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาข้อมูลของอุบัติการณ์ดังกล่าวจากหนังสือพิมพ์หลักของประเทศไทย 3 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทราบถึงแนวโน้มการเกิดอุบัติการณ์ ลักษณะทางประชากรศาสตร์เหตุจูงใจในการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม ตลอดจนทราบความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกฆ่า โดยข้อมูลที่ได้อาจการวิจัยจะมีประโยชน์ในการวางแผนป้องกันและช่วยเหลือผู้ที่เสี่ยงจะเป็นผู้กระทำและผู้ถูกฆ่าต่อไป

งานวิจัยนี้คาดว่าจะให้ผลลัพธ์แตกต่างจากงานวิจัยในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2543 ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากแต่ก่อนในช่วง 5 ปีนี้ โดยเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มปรับตัวลดลง¹¹ และมีสถานการณ์โรคระบาด จึงคาดว่าน่าจะมีแนวโน้มอุบัติการณ์สูงขึ้น ผู้กระทำและผู้ถูกฆ่ามีอายุมากกว่า 30 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจ และมีเหตุจูงใจด้านสถานะภาพทางการเงิน

วิธีการศึกษา

ฐานข้อมูลในการศึกษานี้ได้แก่หนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย 3 ฉบับ ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ หนังสือพิมพ์

ไทยรัฐ เดลินิวส์ และข่าวสด¹² โดยผู้วิจัยสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ iQNewsClip (<https://app.iqnewsclip.com>) ในหมวดหมู่อาชญากรรม คำค้นหาที่ใช้คือ ตายตาม ฆ่าตัวตายตาม ฆ่าตัวตาม ยิงตัวตาม แทะตัวตาม แขนงคอตาม กินยาตาม ฆ่ายกครัว โดยศึกษาข่าวย้อนหลัง 5 ปี เป็นข่าวที่นำเสนอระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2564

การสืบค้นและเก็บข้อมูลได้ทำโดยผู้วิจัยคนหนึ่ง และได้ทำการพิจารณาข่าวร่วมกับผู้วิจัยคนที่สองถึงจำนวนและหมวดหมู่ของข้อมูลที่ต้องการเก็บ

เกณฑ์คัดเข้า เป็นข่าวการฆ่าผู้อื่นแล้วผู้กระทำฆ่าตัวตายตามภายใน 1 สัปดาห์หลังการฆ่าผู้อื่น เกิดเหตุในประเทศไทย ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต โดยหากข่าวเสนอซ้ำกันจะนำข้อมูลมารวมกันเพื่อให้ได้ข่าวที่ละเอียดที่สุด

เกณฑ์คัดออก ไม่ใช่ข่าว เช่น เป็นคอลัมน์ บทวิจารณ์ หรือความคิดเห็น ในเนื้อหาข่าวไม่ใช่การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม เกิดเหตุในต่างประเทศ และตั้งใจฆ่าตัวตายพร้อมกัน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และสถิติร้อยละ (percentage) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโดยสถิติไคสแควร์ (Chi - square test) การวิเคราะห์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 27

ผลการศึกษา

การศึกษากการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามจากหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ โดยศึกษา 5 ปีย้อนหลัง ตามคำสืบค้นดังกล่าว ได้ผลการค้นหา 1,815 รายการ เมื่อนำมาพิจารณาตามเกณฑ์คัดเข้าและคัดออก ได้จำนวนข่าวการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามที่น่าสนใจ วิเคราะห์ทั้งสิ้น 225 ข่าว โดยพบผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม 225 ราย และผู้ถูกฆ่า 296 ราย ส่วนใหญ่พบผู้ถูกฆ่าเพียง 1 คน (ร้อยละ 80) รองลงมาคือ 2 คน (ร้อยละ 13) และพบข่าวที่มีผู้ถูกฆ่ามากที่สุดถึง 7 ราย จำนวน 1 ข่าว

เหตุการณ์การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามมักเกิดในช่วงกลางวัน (ร้อยละ 48.4) ส่วนใหญ่ผู้กระทำฆ่าตัวตายตามหลังจากฆ่าผู้อื่นภายใน 1 ชั่วโมง (ร้อยละ 69.3) โดยพบว่าระยะเวลาที่นานที่สุดคือ 5 วัน และสถานที่ที่ฆ่าผู้อื่นและสถานที่ที่ฆ่าตัวตายตามเป็นสถานที่ที่อยู่ร่วมกันของผู้กระทำและผู้ถูกฆ่า (ร้อยละ 55.6 และ 52.4 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อุบัติการณ์การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม

อุบัติเหตุการ (พ.ศ.)	จำนวน (ร้อยละ)
2560	39 (17.3)
2561	53 (23.1)
2562	47 (20.9)
2563	44 (19.6)
2564	43 (19.1)
ช่วงเวลาเกิดเหตุ	
กลางวัน (06.01 - 18.00 น.)	109 (48.4)
กลางคืน (18.01 - 06.00 น.)	73 (32.4)
ไม่ได้ระบุช่วงเวลา	43 (19.1)
ระยะเวลาระหว่างฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม	
ภายใน 1 ชั่วโมง	156 (69.3)
มากกว่า 1 ชั่วโมง - 1 วัน	12 (5.3)
มากกว่า 1 วัน - 1 สัปดาห์	5 (2.2)
ไม่ได้ระบุระยะเวลา	52 (23.1)
สถานที่เกิดเหตุ	
สถานที่ของผู้ถูกฆ่า	66 (29.3)
สถานที่ของผู้กระทำ	11 (4.9)
สถานที่ของผู้กระทำและผู้ถูกฆ่า	22 (9.8)
ไม่ได้ระบุสถานที่	1 (0.4)

ผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 92) อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี (ร้อยละ 28.9) อายุมากที่สุดคือ 88 ปี ประกอบอาชีพลูกจ้าง (ร้อยละ 32) และผู้ถูกฆ่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77) อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 23.3) ผู้ถูกฆ่าอายุน้อยที่สุดคือ 10 เดือน ดังแสดงในตารางที่ 2

ผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามและผู้ถูกฆ่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เป็นคู่รักหรืออดีตคู่รักร้อยละ 58.1 โดยในจำนวนนี้ยังเป็นคู่รักที่ไม่ได้เลิกกันหรือกำลังจะเลิกกันจำนวน 102 ราย (ร้อยละ 34.5%) (ตารางที่ 3) แรงจูงใจในการกระทำคือ ปัญหาทางด้านการสัมพันธ์ (relationship problem) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก บุคคลในครอบครัว หรือระหว่างบุคคลอื่นๆ (ร้อยละ 76) และพบว่ามีปัจจัยร่วมในการก่อเหตุหลายปัจจัยที่น่าสนใจได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์

ตารางที่ 2 ข้อมูลประชากรผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม

	จำนวน (ร้อยละ)	
	ผู้กระทำ	ผู้ถูกฆ่า
จำนวนคนทั้งหมด	225 ราย	296 ราย
จำนวนผู้ถูกฆ่าต่อ 1 เหตุการณ์ (ราย)		
1		180 (80.0)
2		30 (13.3)
3		8 (3.6)
4		5 (2.2)
5		1 (0.4)
7		1 (0.4)
เพศ		
ชาย	207 (92.0)	65 (22)
หญิง	17 (7.6)	228 (77)
ไม่ได้ระบุเพศ	1 (0.4)	3 (1)
อายุ (ปี)		
≤ 10	-	29 (9.8)
11 - 20	6 (2.7)	27 (9.1)
21 - 30	29 (12.9)	50 (16.9)
31 - 40	46 (20.4)	69 (23.3)
41 - 50	65 (28.9)	56 (18.9)
51 - 60	48 (21.3)	32 (10.8)
> 60	28 (12.4)	28 (9.5)
ไม่ได้ระบุอายุ	3 (1.3)	5 (1.7)
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	23 (10.2)	53 (17.9)
ธุรกิจหรือค้าขาย	36 (16.0)	44 (14.9)
ข้าราชการหรือพนักงานรัฐ	12 (5.3)	11 (3.7)
ตำรวจหรือทหาร	18 (8.0)	3 (1.0)
พนักงานหรือลูกจ้าง	72 (32.0)	58 (19.6)
เกษตรกร	14 (6.2)	14 (4.7)
นักเรียนหรือนักศึกษา	2 (0.9)	24 (8.1)
ไม่ได้ระบุอาชีพ	48 (21.3)	89 (30.1)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกฆ่า

	จำนวน (ร้อยละ)
ความสัมพันธ์โดยทั่วไป	
คู่รักหรืออดีตคู่รัก	172 (58.1)
บุคคลในครอบครัว	97 (32.8)
ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว	25 (8.4)
ไม่ได้ระบุความสัมพันธ์	2 (0.7)
ความสัมพันธ์ของคู่รักหรืออดีตคู่รัก	
กำลังจะเลิกกัน	43 (19.1)
เลิกกันชัดเจน	23 (7.8)
ยังเป็นคู่รักกัน	102 (34.5)
บุคคลที่ไม่ใช่คู่รักหรืออดีตคู่รัก	121 (40.9)
ไม่ได้ระบุความสัมพันธ์	7 (2.4)

อดีตคู่รัก (ร้อยละ 58.7 จากปัจจัยทั้งหมด) ปัญหาภายในครอบครัวที่ไม่ใช่คู่รักหรือสามีภรรยา (ร้อยละ 9.3) และปัญหาทางการเงินและเศรษฐกิจ (ร้อยละ 8.2) และพบว่าเกิดจากการเป็นผู้ดูแลผู้ถูกฆ่า (caregiver) 8 ราย (ร้อยละ 3) เช่น มีเหตุการณ์หนึ่งที่ผู้กระทำเป็นมารดาทำหน้าที่ดูแลผู้ถูกฆ่าที่ป่วยเป็นออทิสติก (ตารางที่ 4) ในด้านปัจจัยทางการเงินและเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2560 - 2562 พบจำนวนข่าว 4, 2 และ 3 ข่าว ตามลำดับ และพบมีจำนวนการรายงานข่าวเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 คือจำนวน 7 และ 6 ข่าว ตามลำดับ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้กระทำมีอาการทางจิตเวชพบทั้งสิ้น 13 ราย จากการพิจารณาเนื้อหาข่าว พบมีการระบุว่าเคยได้รับการรักษาชัดเจนจำนวน 9 ราย ไม่ได้ระบุหรือไม่ได้รักษา 4 ราย โดยในแต่ละรายข่าวนำเสนอว่า 1) มีอาการทางจิตกำเริบและหวาดระแวง 2) มีอาการซึมเศร้า 3) สติเพี้ยนไม่สมประกอบ และ 4) หลอนยา

ในผู้กระทำที่สูงอายุ (อายุมากกว่า 60 ปี) มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยโรคทางกายหลายโรคที่เผชิญอยู่ร้อยละ 55.5 เมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ในทุกช่วงอายุ แต่พบว่าปัจจัยการทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล (ร้อยละ 25) และการใช้เครื่องตีแมลงกอสหรือสารเสพติด (ร้อยละ 6.3) พบน้อยเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ในทุกช่วงอายุ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แรงจูงใจและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ

แรงจูงใจ	จำนวน (ร้อยละ)
ปัญหาด้านความสัมพันธ์	171 (76)
ปัจจัยกดดันอื่นๆ	53 (23.6)
ไม่ได้ระบุแรงจูงใจที่ชัดเจน	1 (0.4)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ	ทุกช่วงอายุ*	อายุมากกว่า 60 ปี**
ปัญหาระหว่างคู่รักหรืออดีตคู่รัก	158 (58.7)	16 (10.1)
ความขัดแย้งของบุคคลในครอบครัว	25 (9.3)	5 (20.0)
ความขัดแย้งระหว่างบุคคลอื่นๆ	11 (4.1)	2 (18.2)
ผู้ดูแลผู้เจ็บป่วย (caregivers)	8 (3.0)	2 (25.0)
ปัญหาการเงินและเศรษฐกิจ	22 (8.2)	1 (4.5)
มีอาการทางจิตเวช	13 (4.8)	2 (15.4)
ใช้แอลกอฮอล์หรือสารเสพติด	16 (5.9)	1 (6.3)
มีโรคทางกายหลายโรคที่เผชิญอยู่	9 (3.3)	5 (55.5)
ปัจจัยอื่นๆ	4 (1.5)	-
ไม่ได้ระบุปัจจัย	3 (1.1)	1 (33.3)

* ร้อยละเมื่อเทียบกับปัจจัยทั้งหมด (269 ปัจจัย)

** ร้อยละเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ในทุกช่วงอายุ

วิธีการที่ใช้ฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามเป็นวิธีเดียวกัน 174 ข่าว (ร้อยละ 77.3) วิธีที่ใช้ฆ่าผู้อื่นมากที่สุดคือใช้อาวุธปืน (ร้อยละ 69.6) รองลงมาคือการใช้มีดหรือของมีคม (ร้อยละ 15.2) และผู้กระทำใช้อาวุธปืนยิงตัวตายตามมากที่สุด รองลงมาคือผูกคอฆ่าตัวตาย (ร้อยละ 64.4 และร้อยละ 15.1) และวิธีการฆ่าตัวตายตามอื่นๆ ที่พบได้น้อย เช่น การตกจากที่สูง การรมควัน และการจุดไฟเผา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระยะเวลาฆ่าตัวตายภายใน 1 ชั่วโมงหลังฆ่าผู้อื่น พบปัจจัยที่มีความสำคัญทางสถิติได้แก่สถานที่กระทำเป็นสถานที่เดียวกัน (ร้อยละ 90.4) ($p < 0.001$) และใช้วิธีเดียวกันในการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม (ร้อยละ 79.5) ($p < 0.001$) ส่วนปัจจัยด้านอายุ (≤ 20 , 21-40, 41-60, > 60) เพศ (ชาย, หญิง) ช่วงเวลา (กลางวัน, กลางคืน) และแรงจูงใจ (ความสัมพันธ์, แรงกดดัน) ของผู้กระทำ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิจารณ์

ผลการศึกษาพบว่า ชาวการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2560 - 2564) จากหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ มีจำนวน 225 ข่าว ซึ่งมากกว่าการศึกษาในประเทศไทยเมื่อ 20 ปีก่อนที่ทำการศึกษาย้อนหลัง 20 ปี (พ.ศ. 2522 - 2542) จากหนังสือพิมพ์ 6 ฉบับ มีจำนวน 463 ข่าว¹⁰ อาจเป็นผลจากการที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วและครอบคลุมภายในประเทศมากขึ้น และประเด็นข่าวเป็นที่สนใจของประชาชนทำให้มีการนำเสนอข่าวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศอังกฤษที่พบว่ามีการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์มากถึงร้อยละ 90 จากเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมด⁸

อุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นพบผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ถูกฆ่าส่วนใหญ่พบเพียงรายเดียว เป็นเพศหญิง มีความสัมพันธ์เป็นคู่รักหรืออดีตคู่รัก แรงจูงใจจากปัญหาด้านความสัมพันธ์ และผู้กระทำมักใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นแล้วยิงตัวตายตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายประเทศทั้งกานา อิตาลี และเนเธอร์แลนด์^{1,4,9} งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลการฆ่าตัวตายตามหลังการฆ่าผู้อื่นแล้วภายใน 1 สัปดาห์ เพื่อให้ครอบคลุมจำนวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด และได้เก็บข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น ในการศึกษาพบว่าการฆ่าตัวตายตามมักเกิดขึ้นในเวลาอันสั้นหลังการฆ่าผู้อื่นคือภายใน 1 ชั่วโมง (ร้อยละ 69.3) เมื่อนำข้อมูลวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระยะเวลาฆ่าตัวตายภายใน 1 ชั่วโมงหลังฆ่าผู้อื่น พบปัจจัยที่มีความสำคัญทางสถิติได้แก่ สถานที่กระทำเป็นสถานที่เดียวกันและใช้วิธีเดียวกันในการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตาม ซึ่งปัจจัยทั้งสองนี้เป็นสิ่งที่สนับสนุนว่าผู้กระทำได้ฆ่าตัวตายตามอย่างหุนหันพลันแล่น โดยไม่ได้เปลี่ยนวิธีการหรือสถานที่ในการฆ่าตัวตายตามจากการทบทวนงานวิจัยพบว่าการศึกษานี้มักกำหนดขอบเขตเป็นการฆ่าตัวตายตามภายใน 24 ชั่วโมง^{2,5,10} และไม่ได้ศึกษาลงรายละเอียดผู้วิจัยจึงไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบในกรณีนี้

ผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี (ร้อยละ 28.9) พบผู้กระทำที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 12.4 และผู้ถูกฆ่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 23.3) โดยผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่คาดว่าจะพบผู้กระทำและผู้ถูกฆ่าสูง ในกลุ่มคนที่มีอายุมากกว่า 30 ปี เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป การมีครอบครัว คนรัก หรือการทำงานที่เริ่มในอายุที่มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยหลายประเทศที่พบว่าผู้กระทำมีอายุมากกว่าผู้ถูกฆ่า^{4,9}

ผลศึกษานี้พบว่าความสัมพันธ์ของผู้กระทำและผู้ฆ่านั้นส่วนใหญ่ยังเป็นคู่ครองกันอยู่ โดยยังไม่ได้เลิกกันหรือกำลังจะเลิกกัน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของประเทศกานา⁴ ที่พบว่า เป็นความสัมพันธ์ที่คนรักขอแยกกันอยู่หรือขอจบความสัมพันธ์มากกว่า เหตุการณ์การฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามมักเกิดในช่วงกลางวัน และสถานที่ที่ฆ่าผู้อื่นและสถานที่ที่ฆ่าตัวตายตามเป็นสถานที่ที่อยู่ร่วมกันของผู้กระทำและผู้ถูกฆ่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในหลายประเทศ^{4,9}

ปัจจัยทางด้านการเงินและเศรษฐกิจมีจำนวนการรายงานข่าวเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน สอดคล้องกับในประเทศกานาและอิตาลี^{4,9} ที่ปัจจัยด้านการเงินและเศรษฐกิจแม้คนละช่วงเวลา แต่ก็ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของการเกิดอุบัติการณ์ ดังนั้นหากมีการช่วยเหลือประชาชนในช่วงแรกที่ต้องรับมือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างกระทันหัน อาจช่วยลดความสูญเสียได้

เมื่อนำผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ทั้งหมดเปรียบเทียบกับการศึกษาในประเทศไทยเมื่อ 20 ปีก่อน¹⁰ พบผลที่สอดคล้องกันได้แก่ ผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ถูกฆ่าเป็นเพศหญิง มีความสัมพันธ์เป็นคู่รักหรืออดีตคู่รักและเกิดปัญหาระหว่างกัน มีแรงจูงใจจากปัญหาด้านความสัมพันธ์ (การศึกษาก่อนหน้าระบุรายละเอียดว่าเป็นเรื่องของความหึงหวง) เหตุการณ์เกิดในช่วงกลางวัน สถานที่ที่ฆ่าผู้อื่นและสถานที่ที่ฆ่าตัวตายตามเป็นสถานที่ที่อยู่ร่วมกัน และมักใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นแล้วยิงตัวตายตาม และพบผลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ในงานวิจัยนี้พบช่วงอายุของผู้กระทำอยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี และผู้ถูกฆ่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี ซึ่งผู้กระทำมีอายุมากกว่าผู้ถูกฆ่า โดยเมื่อ 20 ปีก่อน พบผู้กระทำและผู้ถูกฆ่ามีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี ซึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปดังที่กล่าวในตอนต้น

ผู้กระทำส่วนใหญ่ในการศึกษานี้มีอาชีพพนักงานหรือลูกจ้าง (ร้อยละ 32) ซึ่งแตกต่างจากสมมติฐานเบื้องต้น และรองลงมาประกอบธุรกิจหรือค้าขาย (ร้อยละ 16) โดยในหนังสือพิมพ์มักไม่ได้ระบุอาชีพ (ร้อยละ 21.3) เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยในไทยก่อนหน้า พบว่ามีส่วนที่สอดคล้องที่ข่าวไม่ได้ระบุอาชีพเป็นส่วนใหญ่ คาดว่าเพราะอาชีพเป็นข้อมูลเชิงลึก

การศึกษาของธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์, Adinkrah และ Roma และคณะ^{4,9,10} พบว่าผู้กระทำการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับต่ำ เช่น อาชีพที่ไม่ได้ใช้ทักษะ ทำงานโรงงาน หรือไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยอาจเนื่องจากประชากรในกลุ่มนี้มีความเครียดและความกดดันจากการใช้ชีวิตประจำวัน จากงานที่ไม่มั่นคง งานที่หนัก หรือรายได้ไม่เพียงพอ

ซึ่งในการศึกษานี้พบว่าอาชีพของผู้กระทำการส่วนใหญ่คือพนักงานหรือลูกจ้าง เหตุผลอาจเป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาก่อนหน้านี้ นอกจากนี้คาดว่าประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำสูงทางเศรษฐกิจอาจทำให้โอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆทำได้ยาก และยิ่งในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 เช่น สาธารณสุข การศึกษาของบุตรหลาน หรือการเยียวยาช่วยเหลือจากรัฐบาล¹³ จึงส่งผลให้เกิดความกดดันในการใช้ชีวิตได้

ในทางตรงข้ามอาชีพที่คาดว่าเข้าถึงอาวุธปืนได้ง่าย เช่น ตำรวจ หรือทหาร พบเพียงร้อยละ 8 ซึ่งน้อยกว่าการศึกษาในไทยก่อนหน้านี้ (ร้อยละ 13.1) อาจเป็นจากมาตรการหลายๆอย่างที่ทางอาชีพตำรวจ ทหารตั้งขึ้นตั้งแต่การเรียน หรือการทำงานเพื่อลดการนำปืนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

ผลที่น่าสนใจในการศึกษานี้ที่ยังไม่มีการศึกษาในไทยพบว่าปัจจัยที่ก่อเหตุหนึ่งคือการเป็นผู้ดูแลบุคคลที่เจ็บป่วย (caregiver) โดยคาดว่าเป็นจากความเครียดในการดูแลซึ่งสอดคล้องกับหลายงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยก่อเหตุในประชากรกลุ่มนี้^{14,15,16}

และเมื่อพิจารณาในผู้กระทำที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุพบว่า ผู้กระทำมีโรคทางกายหลายโรคที่กำลังเผชิญอยู่ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงและผู้ที่มีภาระดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง ซึ่งนำมาสู่การให้การดูแลช่วยเหลือแต่ต้นเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหานี้

ปัจจัยการใช้แอลกอฮอล์หรือสารเสพติดก่อนลงมือก่อเหตุพบร้อยละ 1.5 และปัจจัยเกี่ยวข้องที่ผู้กระทำมีอาการทางจิตเวช (mental illness) พบร้อยละ 3.3 นั้น แตกต่างจากงานวิจัยในประเทศไทยก่อนหน้านี้¹⁰ ที่ความเจ็บป่วยทางจิตเวชหรือการใช้สารเสพติดพบว่าเป็นปัจจัยมากกว่า โดยเป็นปัจจัยในการฆ่าผู้อื่นร้อยละ 9.5 และเป็นปัจจัยในการฆ่าตัวตายร้อยละ 6.2 การที่พบปัจจัยด้านนี้ลดลงอาจเป็นผลจากผู้มีอาการเจ็บป่วยทางจิตเวชมีโอกาสการเข้าถึงการรักษาและได้รับการดูแลมากขึ้น แม้ว่าในปัจจุบันการเข้าถึงสารเสพติดทำได้ง่ายขึ้น แต่มีข้อจำกัดคืออาการทางจิตเวชที่นำเสนอในข่าว

อาจไม่ใช่ปัจจัยทั้งหมดในการที่บุคคลหนึ่งจะก่อเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศอังกฤษ⁸ ที่ระบุว่าชาวส่วนใหญ่ไม่ได้นำเสนอรายละเอียดหรือหลักฐานที่ชัดเจนของอาการเจ็บป่วยทางจิตเวช รวมทั้งอาจเป็นเพียงการคาดการณ์

ข้อจำกัดของการศึกษานี้คือ ถึงแม้ว่าการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์จะมีจำนวนมากและมีรายละเอียดของข่าว แต่ก็มีการบิดเบือนส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ปรากฏในข่าว และมีหลายปัจจัยที่ในข่าวไม่ได้ระบุชัดเจน จึงทำให้ข้อมูลอาจจำกัดในเรื่องของปริมาณและความครบถ้วนแม่นยำ และบางปัจจัย เช่น อาการทางจิตเวชที่บางครั้งเป็นการคาดการณ์ของผู้เขียนข่าว อาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือน้อยลง

จากผลการศึกษาพบว่าผู้กระทำการส่วนใหญ่ใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นแล้วยิงตัวตายตาม คาดว่าเป็นผลจากการที่ประชากรในประเทศสามารถครอบครองอาวุธปืนได้ง่ายจากทั้งทางกฎหมายหรือการควบคุมทางกฎหมายที่ไม่เข้มงวด โดยจากข้อมูลทางสถิติในปี พ.ศ. 2564 พบว่าประเทศไทยมีการถือครองอาวุธปืนมากเป็นอันดับ 13 ของโลก มีการครอบครองอยู่ที่ประมาณ 7 ล้านกระบอก และเป็นปืนที่ไม่ได้ลงทะเบียนอย่างถูกกฎหมายจำนวนกว่า 1 ล้านกระบอก¹⁷ และสอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับในประเทศไทยที่ศึกษาพบปัญหาในข้อกฎหมายการถือครองอาวุธปืน และเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศพบว่าการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนตามกฎหมายอาวุธปืนของประเทศไทยในปัจจุบันยังมีความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับหลักการ^{18,19}

และในการศึกษานี้พบผู้กระทำใช้ปืนก่อเหตุมากถึงร้อยละ 69 ทางผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการจำกัดการเข้าถึงอาวุธปืน และมีการแก้ไขและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูงที่พบในผลการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรังหลายโรค และกลุ่มผู้มีการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง เพราะมีโอกาสที่อาวุธปืนจะถูกนำมาใช้ตามอารมณ์ที่หุนหันพลันแล่นได้ง่าย และผลการศึกษาเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการควบคุมอาวุธปืนอย่างเข้มงวด หากควบคุมได้ดีคาดว่าจะช่วยลดอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตได้อย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายประเทศที่มีการศึกษาพบว่าประเทศที่มีการก่อเหตุด้วยอาวุธปืนต่ำจะพบการครอบครองอาวุธปืนน้อยและเกี่ยวข้องกับกฎหมายการจำกัดการเข้าถึงอาวุธปืน^{3,9,20}

ในอนาคตหากประเทศไทยมีการเก็บข้อมูลทางสถิติที่ชัดเจน จะสามารถช่วยให้สามารถนำข้อมูลมาทำวิจัยได้หลากหลายและเพียงตรงแม่นยำมากขึ้น เพื่อนำผลของงานวิจัยมาช่วย

พัฒนาการดูแลช่วยเหลือบุคคลในกลุ่มนี้ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศที่มีการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ พบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาและสวิตเซอร์แลนด์มีอุบัติการณ์มากกว่าเนเธอร์แลนด์ เพราะบุคคลสามารถมีปิ่นไว้ในครอบครองที่บ้านได้มากกว่า⁵ หรืองานวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา⁶ มีการแนะนำให้ค้นหาผู้มีภาวะซึมเศร้าหรือปัญหาสุขภาพจิตที่มีความเสี่ยงจะก่อเหตุ ค้นหาความรุนแรงในครอบครัว ค้นหาชุมชนที่ไม่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองเหยื่อและชุมชนที่เข้าถึงการช่วยเหลือทางสุขภาพจิตและสังคมได้ยาก

สรุป

จากการศึกษาการฆ่าผู้อื่นแล้วฆ่าตัวตายตามจากหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ ย้อนหลังเป็นเวลา 5 ปี พบว่าลักษณะของอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้กระทำ เหยื่อ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยสอดคล้องไปกับงานวิจัยในหลายประเทศรวมทั้งในประเทศไทยที่ทำการศึกษาไว้ในหลายปีก่อนแต่มีปัจจัยบางอย่างที่แตกต่างกัน เช่น ช่วงอายุ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องบางส่วน

เอกสารอ้างอิง

1. Liem MCA, Koenraadt F. Homicide-suicide in the Netherlands: A study of newspaper reports, 1992 – 2005. *J Forens Psychiatry Psychol* 2007;18:482-93.
2. Liem M. Homicide followed by suicide: A review. *Aggression and Violent Behavior* 2010;15:153-61.
3. Knoll JLT. Understanding homicide-suicide. *Psychiatr Clin North Am* 2016;39:633-47.
4. Adinkrah M. Homicide-suicide in Ghana: perpetrators, victims, and incidence characteristics. *Int J Offender Ther Comp Criminol* 2014;58:364-87.
5. Liem M, Barber C, Markwalder N, Killias M, Nieuwebeerta P. Homicide-Suicide and other violent deaths: An international comparison. *Forensic Sci Int* 2011;207:70-6.
6. Dawn R, Mallonee S, Kruger E, Rayno K, Vance A, Jordan F. Epidemiology of homicide-suicide events: Oklahoma, 1994-2001. *Am J Forensic Med Pathol* 2005;26:229-35.
7. Malphurs JE, Cohen D. A newspaper surveillance study of homicide-suicide in the United States. *Am J Forensic Med Pathol* 2002;23:142-8.
8. Flynn S, Gask L, Shaw J. Newspaper reporting of homicide-suicide and mental illness. *BJPsych Bull* 2015;39:268-72.
9. Roma P, Spacca A, Pompili M, Lester D, Tatarelli R, Girardi P, et al. The epidemiology of homicide-suicide in Italy: a newspaper study from 1985 to 2008. *Forensic Sci Int* 2012;214:e1-5.
10. Rujipak T. Homicide-linked suicide in Thai society: an analysis of reported cases from Thai daily newspapers during 1979-1999 (dissertation). Bangkok: Mahidol University, 2000.
11. Nesdc.go.th. [Internet]. Bangkok: Thai economic performance. [cited 2020 May 23]. Available from: <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=macroeconomics>.
12. nationthailand.com. [Internet]. Bangkok: The nation thailand. [cited 2023 Jan 30]. [cited 2020 May 23]. Available from: <https://www.nationthailand.com>.
13. ucl.or.th. [Internet]. Bangkok: Union for civil liberty. [cited 2023 Jan 30]. Available from: <http://ucl.or.th/?p=3472>.
14. Cohen D, Llorente M, Eisdorfer C. Homicide-suicide in older persons. *Am J Psychiatry* 1998;155:390-6.
15. Cohen D. Older adults killed by family caregivers: An emerging research priority. *JOJ Nursing & Health Care* 2019; 10(3): 555790. DOI: 10.19080/JOJNHC.2019.10.555790.
16. Schwab Reese L, Murfree L, Coppola E, Liu P-J, Hunter A. Homicide-suicide across the lifespan: a mixed methods examination of factors contributing to older adult perpetration. *Aging & Mental Health* 2020;25:1-9.
17. Philip A, Picard M. Thailand-gun facts, figures and the law [Internet]. Sydney: Sydney School of Public Health, The University of Sydney; 2022 [cited 2023 Jan 23]. available from: <https://www.gunpolicy.org/firearms/region/thailand>
18. Wiriayaroenkit C, Saensuk S. Gun control measures in Thailand: problems and solutions. *Journal of Liberal Arts and Management Science Kasetsart University* 2019, 6.2: 91-108.
19. Homjan S. The issues and obstacle of law in relation to firearm control in Thailand: A case study of measures on criminal law and fiscal law. *Journal of Criminology and Forensic Science* 2019;5:54-67.
20. Zeppeagno P, Gramaglia C, di Marco S, Guerriero C, Consol C, Loreti L, et al. Intimate partner homicide-suicide: A mini-review of the literature (2012-2018). *Curr Psychiatry Rep* 2019;21:1-16.